

פסחים לו

תנו רבנן: **יכול יוצא אדם ידי חובתו בטבל שלא נתקן**.
קושיית הגמרא על הלשון בברייתא: כל טבל נמי, הא לא נתקן!
תירוץ: אלא: בטבל שלא נתקן כל צרכו, שנטלה ממנו תרומה גדולה ולא נטלה ממנו תרומת מעשר, מעשר ראשון ולא מעשר שני, ואפילו מעשר עני,
המשך הברייתא: **מנין? תלמוד לומר לא תאכל עֵיץ חַמץ** - מי שאיסורו משום כל תאכל עליו חמץ, יצא זה שאין איסורו משום כל תאכל חמץ, אלא משום כל תאכל טבל.
קושי על הדין בברייתא: ואיסורא דחמץ להיכן אזלא?
תירוץ 1: אמר רב ששת: הא מני - רבי שמעון היא, דאמר: אין איסור חל על איסור. דתניא, **רבי שמעון אומר: האוכל נבלה ביום הכפורים פטור**.
תירוץ 2: רבינא אמר: אפילו תימא רבנן; מי שאיסורו משום כל תאכל חמץ בלבד, יצא זה שאין איסורו משום כל תאכל חמץ בלבד, אלא אף משום כל תאכל טבל.
קושי ודחיית התירוץ השני: מידי 'בלבד' כתיב? - אלא מחורתא כדרב ששת.

רבי יוסי הגלילי	רבי עקיבא	
לא רחם עני - מה שנאכל באנינות, יצא זה שאינו נאכל באנינות אלא בשמחה	כן מצות מצות ריבה, אם כן מה תלמוד לומר רחם עני - פרט לעיסה שנילושה ביין ושמן ודבש. מאי טעמא דרבי עקיבא? - מי כתיב לחם עוני עני כתיב.	יכול יוצא אדם ידי חובתו במעשר שני בירושלים
לא ככל מושפתיכם תאכלו מצות - מצה הנאכלת בכל מושבותיכם, יצאו בכורים שאין נאכלין בכל מושבותיכם אלא בירושלים	לא מצה ומרוח, מה מרור שאינו בכורים - אף מצה שאינה בכורים. הדר ביה רבי עקיבא. למסקנה: ככל מושפתיכם תאכלו מצות	יכול יוצא אדם ידי חובתו בכורים

שאלה על ר' יוסי הגלילי: ורבי יוסי הגלילי: **תשובה**: מי קרינן עני? עוני קרינן.
שאלה על ר' עקיבא: ורבי עקיבא: האי דקרינן ביה עוני **תירוץ**: כדשמואל, דאמר שמואל: לחם עני - לחם שעונין עליו דברים הרבה.
קושי על ר' עקיבא: וסבר רבי עקיבא עיסה שנילושה ביין ושמן ודבש לא? והתניא: אין לשין עיסה בפסח ביין ושמן ודבש.
ואם לש, רבן גמליאל אומר: תשרף מיד, וחכמים אומרים: יאכל.
ואמר רבי עקיבא: שבתי היתה אצל רבי אליעזר ורבי יהושע, ולשתי להם עיסה ביין ושמן ודבש, ולא אמרו לי דבר.
ואף על פי שאין לשין - מקטפין בו. - אתאן לתנא קמא.
וחכמים אומרים: את שלשין בו - מקטפין בו, ואת שאין לשין בו - אין מקטפין בו.
ושוין שאין לשין את העיסה בפורשין.
תירוץ: לא קשיא, הא - ביום טוב ראשון, הא - ביום טוב שני.
תיזוק: כדאמר להו רבי יהושע לבניה: יומא קמא לא תלושו לי בחלבא, מכאן ואילך - לוושו לי בחלבא.
קושי על הברייתא שהובאה לחזק: והתניא: **אין לשין את העיסה בחלב, ואם לש - כל הפת אסורה, מפני הרגל עבירה!**
תירוץ ותיקון דברי הברייתא: אלא הכי קאמר: יומא קמא לא תלושו לי בדובשא, מכאן ואילך - לוושו לי בדובשא.
תירוץ אחר: ואיבעית אימא: לעולם בחלבא, כדאמר רבינא: כעין תורא שרי, הכא נמי: כעין תורא.

ושוין שאין לשיין את העיסה בפוריין.

קושי: מאי שנא ממנחות? דתנן: **כל המנחות נילרשות בפוריין, ומשמרין שלא יחמצו!**

תירוץ: אם אמרו בזריזין - יאמרו בשאין זריזין?

קושי: אי הכי מילתת נמי לתית! אלמה אמר רבי זירא אמר רבה בר ירמיה אמר שמואל: חיטין של מנחות - אין לותתין אותה!

תירוץ: לישא - בזריזין איתא, לתיתא - ליתא בזריזין.

קושי: ולישא מי איתא בזריזין? והכתיב **ו'צק ע'יה שטן ו'ו' והפ'א'ה א'ל הכ'ן** - מקמיצה ואילך מצות כהונה, לימד על יציקה ובלילה שכשירה בכל אדם!

תירוץ: לישא, נהי דבזריזין ליתא - במקום זריזין איתא. דאמר מר: בלילה כשירה בזר, חוץ לחומת עזרה - פסולה. לאפוקי לתיתא, דאינה בזריזין, ולא במקום זריזין.

קושי על הליתתה שאסרו מקודם: ומאי שנא ממנחת העומר? דתניא: **מנחת העומר**

לותתין אותה, וצוברין אותה!

תירוץ: ציבור שאני.

תנו רבנן: **יכול יוצא אדם ידי חובתו בכורים?**

דעה 1: תלמוד לומר **כ'ל מושפתיכם תאכלו מצות** - מצה הנאכלת בכל מושבותיכם, יצאו בכורים שאין נאכלין בכל מושבותיכם אלא בירושלים, דברי רבי יוסי הגלילי.

דעה 2: רבי עקיבא אומר: **מצה ומורו**, מה מרור שאינו בכורים - אף מצה שאינה בכורים.

קושי: אי מה מרור שאין במינו בכורים - אף מצה שאין במינה בכורים, אוציא חיטין ושעורין שיש במינן בכורים!

תירוץ: תלמוד לומר: **מצות מצות** - ריבה.

קושי ודחיית דברי ר' עקיבא: **אי מצות מצות** ריבה אפילו בכורים נמי! למסקנה: הדר ביה רבי עקיבא.

חיזוק למסקנה: דתניא: **יכול יצא אדם ידי חובתו בכורים** - תלמוד לומר **כ'ל**

מושפתיכם תאכלו מצות - מצה הנאכלת בכל מושבות, יצאו בכורים שאינן נאכלין בכל מושבות, אלא בירושלים.

יכול שאני מוציא אף מעשר שני - תלמוד לומר **מצות מצות** ריבה.

ומה ראית לרבות מעשר שני ולהוציא בכורים?

מרבה אני מעשר שני שיש לו היתר בכל מושבות כדרכי אלעזר ומוציא אני בכורים שאין להן היתר בכל מושבות. דאמר רבי אלעזר: מנין למעשר שני שנטמא שפודין אותו אפילו בירושלים - תלמוד לומר **כ'י לא תוכל שאות**, ואין שאת אלא אכילה - שנאמר

ו'ע'א נשאת מאת פ'נו!

הסבר לחיזוק: מאן שמעת ליה דאמר במעשר שני נפיק ביה - רבי עקיבא,

וקממעית להו לביכורים מ**כ'ל מושפתיכם**. שמע מינה: הדר ביה.

קושי על דעת ר' יוסי הגלילי: ורבי יוסי הגלילי, תיפוק ליה **מ'אחס עני** - מי שנאכל באוני, יצא זה שאין נאכל אלא בשמחה!

תירוץ: סבר ליה כרבי שמעון, דתניא:

רבי שמעון	תנא קמא	ביכורים לאונן
מתיר	אסורין	מאי טעמא
תרומה קרינהו רחמנא, כתרומה; מה תרומה מותרת לאונן - אף ביכורים מותר לאונן.	לא תוכל לאכל בפעריק ואמר מר: תרומת י'ק' - אלו ביכורים , דאיתקש ביכורים למעשר, מה מעשר אסור לאונן - אף ביכורים אסור לאונן	

קושי על ר' שמעון: ורבי שמעון, נהי דהיקיש לית ליה שמחה מיהא מיכתב כתיבא בהו, דכתיב **ושמחת כ'ל הטוב!**

תירוץ: ההוא לזמן שמחה הוא דאתא, דתנן: **מעצרת ועד החג - מביא וקורא, מהתג ועד חנוכה - מביא ואינו קורא.**

תנו רבנן: **אָחַס עַיִן** - פּרַט לַחלוּט וּלְאַשִׁישָׁה. יְכוּל לֹא יֵצֵא אָדָם יְדֵי חוּבְתוֹ אֲלֵא בַפֶּת הַדְּרָאָה - תַּלְמוּד לּוֹמֵר מִצּוֹת מִצּוֹת - רִיבָה, וְאַפִּילוּ כְּמִצּוֹת שֶׁל שְׁלֵמָה. אִם כֵּן מָה תַּלְמוּד לּוֹמֵר **אָחַס עַיִן** - פּרַט לַחלוּט וּלְאַשִׁישָׁה.

שאלה: ומאי משמע דהאי אשישה לישנא דחשיבותא?

תשובה: דכתיב ויחזק אצל העם אצל המון ישראל אמאי ועב אשה אמי חזת אחס אחת ואספר אחת ואשישה אחת ואו'.

אמר רב חנן בר אבא: אשפר - אחד משה בפר, אשישה - אחד משה באיפה.

דעה אחרת: ופליגא דשמואל, דאמר שמואל: אשישה - גרבא דחמרא, דכתיב **ואפכי אשישי ענכיס**.

